

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2024/155

Karar Sayısı : 2024/153

Karar Tarihi : 5/9/2024

R.G. Tarih - Sayı : Tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Ankara 4. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 22/12/2016 tarihli ve 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun 26. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "...Kurum tarafından...", (2) numaralı fıkrasında yer alan "...Kurumdan...", (7) numaralı fıkrasının üçüncü, dördüncü ve beşinci cümlelerinde yer alan "...Kurum..." ibarelerinin Anayasa'nın 10., 11., 35. ve 36. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: Markanın iptali talebiyle açılan davada itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I- İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKÜMLERİ

Kanun'un itiraz konusu kuralların da yer aldığı 26. maddesi şöyledir:

"İptal hâlleri ve iptal talebi

*Madde 26- (1) Aşağıdaki hâllerde talep üzerine **Kurum tarafından** markanın iptaline karar verilir:*

a) 9 uncu maddenin birinci fıkrasında belirtilen hâllerin mevcut olması.

b) Marka sahibinin fiillerinin veya gerekli önlemleri almamasının sonucu olarak markanın, tescilli olduğu mal veya hizmetler için yaygın bir ad hâline gelmesi.

c) Marka sahibi tarafından veya marka sahibinin izniyle gerçekleştirilen kullanım sonucunda markanın, tescilli olduğu mal veya hizmetlerin özellikle niteliği, kalitesi veya coğrafi kaynağı konusunda halkı yanıltması.

ç) 32 nci maddeye aykırı kullanımın olması.

*(2) İlgili kişiler, **Kurumdan** markanın iptalini isteyebilir.*

(3) Marka iptal talepleri, talep tarihinde sicilde marka sahibi olarak kayıtlı kişilere veya hukuki haleflerine karşı ileri sürülür.

(4) Markanın, beş yıllık sürenin dolması ile iptal talebinin Kuruma sunulduğu tarih arasında tescil edildiği mal veya hizmetler bakımından ciddi biçimde kullanılmış olması hâlinde, birinci fıkranın (a) bendine ilişkin iptal talepleri reddedilir. İptal talebinde bulunulacağı düşünülmüşse kullanım gerçekleşmişse talebin Kuruma sunulmasından önceki üç ay içinde gerçekleşen kullanım dikkate alınmaz.

(5) İptal hâlleri, markanın tescil edildiği bir kısım mal veya hizmete ilişkin bulunuyorsa, sadece o mal veya hizmet yönünden kısmi iptale karar verilir. Marka örneğini değiştirecek biçimde iptal kararı verilemez.

(6) İptal incelemesi sırasında hak sahibinin değişmesi hâlinde, sicilde hak sahibi olarak görünen kişiye karşı işlemlere devam edilir.

(7) İptal talepleri, iptali istenen markanın sahibine tebliğ edilir. Marka sahibi bir ay içinde talebe ilişkin delillerini ve cevaplarını Kuruma sunar. Söz konusu bir aylık süre içinde talep edilmesi hâlinde **Kurum** bir aya kadar ek süre verir. **Kurum** gerekli gördüğü takdirde ek bilgi ve belge sunulmasını isteyebilir. **Kurum**, iddia ve savunmalar ile sunulan deliller çerçevesinde dosya üzerinden kararını verir.”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında başvuru kararı ve ekleri, Raportör Elif ÇELİKDEMİR ANKİTCİ tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu ve itiraz konusu kanun hükümleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. Anayasa'nın 152. ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddelerine göre bir davaya bakmakta olan mahkeme, bu dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi hâlinde veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda bu hükümlerin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir. Ancak anılan maddeler uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması, iptali talep edilen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir.

3. Bu bağlamda öncelikle itiraz başvurusunda bulunan mahkemenin kuralın uygulanacağı davaya bakmakta görevli olup olmadığının belirlenmesi gerekir.

4. Bakılmakta olan dava marka tecavüzünü önleme, tecavüze son verme, maddi ve manevi tazminat talepleriyle açılan davaya karşılık 15/5/2024 tarihinde açılan markanın iptali davasıdır. 6769 sayılı Kanun'un 26. maddesinin (1) numaralı fıkrasında markanın iptaline Türk Patent ve Marka Kurumu (Kurum) tarafından karar verileceği düzenlenmiştir. Anılan Kanun'un 192. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi uyarınca söz konusu madde Kanun'un yayımı tarihinden itibaren yedi yıl sonra 10/1/2024 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

5. Dolayısıyla 15/5/2024 tarihinde açılan bakılmakta olan davada talep edilen markanın iptali talebini değerlendirme yetkisinin anılan hükümler gereğince Kuruma ait olduğu açıktır. Bu itibarla bakılmakta olan davanın itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin görev alanına girmediği anlaşılmaktadır.

6. Açıklanan nedenlerle başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

Basri BAĞCI ve Selahaddin MENTEŞ bu görüşe katılmamışlardır.

III. HÜKÜM

22/12/2016 tarihli ve 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun 26. maddesinin;

A. (1) numaralı fıkrasında yer alan “...Kurum tarafından...” ibaresinin,

B. (2) numaralı fıkrasında yer alan “...Kurumdan...” ibaresinin,

C. (7) numaralı fıkrasının;

1. Üçüncü cümlesinde yer alan “...Kurum...” ibaresinin,

Esas Sayısı : 2024/155
Karar Sayısı : 2024/153

2. Dördüncü cümlesinde yer alan “*Kurum...*” ibaresinin,

3. Beşinci cümlesinde yer alan “*Kurum,...*” ibaresinin,

iptallerine karar verilmesi talebiyle yapılan itiraz başvurusunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, Basri BAĞCI ile Selahaddin MENTEŞ’in karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA 5/9/2024 tarihinde karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Karşı Oy

1. Ankara 4. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi (Mahkeme) tarafından “Kullanmama nedeniyle marka iptali davasında” 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanununun 26. maddesinin birinci fıkrasında yer alan “...Kurum tarafından”, ikinci fıkrasında bulunan “...kurumdan...” ve yedinci fıkrasının 3, 5 ve 7. cümlelerinde geçen “...Kurum...” ibarelerinin iptali talep edilmiştir.

Esas Sayısı : 2024/155

Karar Sayısı : 2024/153

2. Çoğunluk tarafından, talepte bulunan Mahkeme'nin söz konusu davaya bakma yetkisi bulunmaması gerekçe gösterilerek "*Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle*" ilk inceleme aşamasında "Red" kararı verilmiştir.

3. Anayasanın 152. maddesinin ilk fıkrası gereğince bir normun Anayasaya aykırılığı itirazında bulunacak mahkemeler açısından ilk inceleme safhasında iki ön koşul aranmaktadır. Bunlardan ilki "Görülmede olan bir davanın varlığı" ikincisi ise "kuralın uygulanacak kural olması" dır.

4. İptali talep edilen kuralın uygulanacak kural olduğunda tereddüt yoktur. Davanın kabulüne veya mahkemenin görevli olmadığına karar verilecekte olsa da her halükârda Mahkeme iptalini talep ettiği normu olumlu veya olumsuz manada kullanacaktır. Bu durum kuralı her anlamda uygulanacak kural kılmaktadır. Çoğunluğun aksi yönde bir tespiti de bulunmamaktadır.

5. Asıl tartışmalı olan ve çoğunlukla tenakuza düşülen husus görülmekte olan bir davanın varlığı konusundadır.

6. Çoğunluğun "Red" kararı 6769 sayılı Kanununun 26. maddesi gereğince kullanmama nedeniyle markanın iptaline karar verme yetkisinin Türk Patent ve Marka Kurumu'nda olduğunu bu işlemin mahkemenin yetkisi kapsamında bulunmadığını dolayısıyla ortada görülmekte olan bir davanın varlığından bahsedilemeyeceği gerekçesine dayanmaktadır.

7. Öncelikli olarak şunu vurgulamak gerekir ki markanın kullanılmaması nedeniyle iptali talebi müstakil bir dava olarak Mahkeme'nin önüne gelmiş değildir. Konu marka hakkının ihlali nedeniyle açılan bir davaya karşı dava olarak açılmış ve doğrudan asıl davanın esasına ilişkindir. Karşı davanın davacısı aynı zamanda asıl davaya ilişkin savunmasını bu dava üzerinden ifade etmekte olup ortada her hâlükârda görülmekte olan bir dava bulunmaktadır.

8. Diğer taraftan 6769 sayılı Kanununun 192/1-a maddesindeki düzenleme gereğince kullanmama nedeniyle marka iptalleri Kanununun kabulünden itibaren yedi yıl süreyle mahkemeler tarafından karara bağlanması gereken bir konu olarak kabul edilmiştir.

9. Kuralın Anayasa'ya aykırılığını iddia eden Mahkemede bu değişimin Anayasal yönden değerlendirilmesi için konuyu gündeme getirmektedir.

10. Diğer yandan bir davanın ne zaman görülmekte olan dava olarak nitelendirilmesi gerektiği hususuna da eğilmek gerekmektedir.

11. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 118/1-ilk cümlesine göre bir dava, dava dilekçesinin kaydedildiği tarihte açılmış sayılır. Somut olayımızda açılmış bir davanın var olduğunda bir tereddüt bulunmamaktadır.

12. Kaldı ki bu dava yukarıda ifade edildiği gibi müstakil bir dava olarak açılmış olmayıp, daha önce açılmış bir davaya karşılık olarak ileri sürülmüştür, dahası dava konusunun HMK'nın 132. maddesinde sayılan ve asıl dava ile irtibatlı olma koşullarını da sağladığı aşikardır.

13. Diğer taraftan 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 114/1-c maddesinde kendisine dava açılan mahkemenin görevli olması dava şartları arasında sayılmış olmasına rağmen, HMK'nın 115/3. maddesi gereğince yargılama sürecinde dava şartlarındaki eksikliğin taraflarca ileri sürülmemesi veya sonradan şartlarındaki eksikliğin giderilmesi halinde davaya devam edileceği düzenlenmektedir.

Esas Sayısı : 2024/155

Karar Sayısı : 2024/153

14. Bu bağlamda itiraz talebinin kabulü ve normun muhtemel bir iptali durumunda itiraz Mahkemesi davaya bakmaya devam edecektir.

15. Netice itibariyle halen görülmekte olan bir davanın varlığı, itiraza konu normun uygulanacak kural olma açısından hiçbir tereddüt bulunmaması nedenleriyle esas incelemesine geçilmesi gerektiğini değerlendirdiğimizden, çoğunluğun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle itiraz talebinin reddi yönündeki görüşüne iştirak edilmemiştir.

Başkanvekili

Basri BAĞCI

Üye

Selahaddin MENTEŞ